

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ
وَ أَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ (47) وَ اتَّقُوا يَوْمًا لَا
تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَ لَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ
وَ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَ لَا هُمْ يُنصَرُونَ (48) وَ إِذْ
نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَ يُسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَ فِي ذَلِكُمْ
بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ (49) وَ إِذْ فَرَقْنَا بَيْنَكُمْ الْبَحْرَ
فَأَنجَيْنَاكُمْ وَ أَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَ أَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (50)
وَ إِذْ وَاعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ
مِنْ بَعْدِهِ وَ أَنْتُمْ ظَالِمُونَ (51) ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (52) وَ إِذْ آتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَابَ وَ الْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (53) وَ إِذْ قَالَ

مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بَاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (54) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا
مُوسَىٰ لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (55) ثُمَّ
بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (56) وَ
ظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَ السَّلْوى
كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَ مَا ظَلَمُونَا وَ لَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ (57) وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ
الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَ قُولُوا حِطَّةً نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَ

سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ (58) فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا

غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا

مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ (59)

O Children of Israel! Call to mind the (special) favour which I bestowed upon you, and that I preferred you to all others. Then guard yourselves against a day when one soul shall not avail another nor shall intercession be accepted for her, nor shall compensation be taken from her, nor shall anyone be helped (from outside). And remember, We delivered you from the people of Pharaoh: they set you hard tasks and punishments, slaughtered your sons and let your women-folk live; therein was a tremendous trial from your Lord. And remember We divided the sea for you and saved you and drowned Pharaoh's people within your very sight. And remember We appointed forty nights for Moses, and in his absence ye took the calf (for worship), and you did grievous wrong. Even then We did forgive you; there was a chance for you to be grateful. And remember We gave Moses the scripture and the criterion (between right and wrong), there was a chance for you to be guided aright. And remember Moses said to his people: "O my people! Ye have indeed wronged yourselves by your worship of the calf: so turn (in repentance) to your Maker, and slay yourselves (the wrong-doers); that will be better for you in the sight of your Maker." Then He turned towards you (in forgiveness): for He is oft-returning, most merciful. And remember you said: "O Moses! We shall never believe in thee until we see Allah manifestly, "

thereupon thunderbolt seized you. Then We raised you up after your death; ye had the chance to be grateful. And We gave you the shade of clouds and sent down to you manna and quails, saying: "Eat of the good things We have provided for you:" (but they rebelled); to Us they did no harm, but they harmed their own selves. And remember We said: "Enter this town, and eat of the plenty therein as ye wish; and enter the gate prostrating, and say: forgive (us) and We shall forgive you your faults and increase (the portion of) those who do good." But the transgressors changed the word from that which had been given them; so We sent on the transgressors a plague from heaven, for that they infringed (Our command) repeatedly.

اے بنی اسرائیل، یاد کار و میری اس نعمت کو، جس سے میں نے تمہیں نوازا تھا

اور اس بات کو کہ میں نے تمہیں دنیا کی ساری قوموں پر فضیلت عطا کی تھی۔

اور ڈرو اس دن سے جب کوئی کسی کے ذرا کام نہ آئے گا، نہ کسی کی طرف سے

سفارش قبول ہوگی، نہ کسی کو فدیہ لے کر چھوڑا جائے گا، اور نہ مجرموں کو

کہیں سے مدد مل سکے گی۔ یاد کرو وہ وقت، جب ہم نے تم کو فرعونوں کی

غلامی سے نجات بخشی۔ انہوں نے تمہیں سخت عذاب میں مبتلا کر رکھا تھا،

تمہارے لڑکوں کو ذبح کرتے تھے اور تمہاری لڑکیوں کو زندہ رہنے دیتے

تھے اور اس حالت میں تمہارے رب کی طرف سے تمہاری بڑی آزمائش

تھی۔ یاد کرو وہ وقت، جب ہم نے سمندر پھاڑ کر تمہارے لیے راستہ بنایا،
 پھر اس میں سے تمہیں بخیریت گزر وادیا، پھر وہیں تمہاری آنکھوں کے سا
 منے فرعونوں کو غرقاب کیا۔ یاد کرو، جب ہم نے موسیٰ کو چالیس شبانہ روز
 کی قرار داد پر بلایا، تو اس کے پیچھے تم بچھڑے کو اپنا معبود بنا بیٹھے۔ اس وقت تم
 نے بڑی زیادتی کی تھی، مگر اس پر بھی ہم نے تمہیں معاف کر دیا کہ شاید اب
 تم شکر گزار بنو۔ یاد کرو کہ (ٹھیک اس وقت جب تم یہ ظلم کر رہے تھے) ہم
 نے موسیٰ کو کتاب اور فرقان عطا کی تاکہ تم اس کے ذریعے سے سیدھا راستہ پا
 سکو۔ یاد کرو جب موسیٰ یہ نعمت لئے ہوئے پلٹا، تو اس نے اپنی قوم سے کہا کہ
 "لوگو، تم نے بچھڑے کو معبود بنا کر اپنے اوپر سخت ظلم کیا ہے، لہذا تم لوگ
 اپنے خالق کے حضور توبہ کرو اور اپنی جانوں کو ہلاک کرو، اسی میں تمہارے
 خالق کے نزدیک تمہاری بہتری ہے۔" اس وقت تمہارے خالق نے
 تمہاری توبہ قبول کر لی وہ بڑا معاف کرنے والا اور رحم فرمانے والا ہے۔ یاد
 کرو جب تم نے موسیٰ سے کہا تھا کہ تمہارے کہنے کا ہر گز یقین نہ کریں گے،

~~~~~

جب تک کہ اپنی آنکھوں سے علانیہ خدا کو (تم سے کلام کرتے) نہ دیکھ لیں۔

اس وقت تمہارے دیکھتے دیکھتے ایک زبردست کڑکے نے تم کو آلیا۔ تم نے

جان ہو کر گر چکے تھے، مگر پھر ہم نے تم کو جلا اٹھایا، شاید کہ اس احسان کے

بعد شکر گزار بن جاؤ۔ ہم نے تم پر ابر کا سایا کیا، من و سلویٰ کی غذا تمہارے

لیے فراہم کی اور تم سے کہا کہ جو پاک چیزیں ہم نے تمہیں بخشی ہیں، انہیں

کھاؤ، (مگر تمہارے اسلاف نے جو کچھ کیا) وہ ہم پر ان کا ظلم نہ تھا، بلکہ انہوں

نے آپ اپنے ہی اوپر ظلم کیا۔ پھر یاد کرو جب ہم نے کہا تھا کہ "یہ بستی (جو

تمہارے سامنے ہے) اس میں داخل ہو جاؤ، اس کی پیداوار، جس طرح چاہو،

مزے سے کھاؤ، مگر بستی کے دروازے میں سجدہ ریز ہوتے ہوئے داخل ہونا

اور کہتے جانا حطۃ حطۃ، ہم تمہاری خطاؤں سے درگزر کریں گے اور

نیکوکاروں کو مزید فضل و کرم سے نوازہ کریں گے"۔ مگر جو بات ان سے کہی

گئی تھی، ظالموں نے اسے بدل کر کچھ اور کر دیا۔ آخر کار ہم نے ظلم کرنے

والوں پر آسمان سے عذاب نازل کیا—یہ سزا تھی ان نافرمانوں کی، جو وہ کر

رہے تھے۔

ऐ बनी-इसराईल, याद करो मेरी उस नेमत को, जिससे मैंने तुम्हें नवाज़ा था और इस बात को कि मैंने तुम्हें दुनिया की सारी कौमों पर फ़ज़ीलत अता की थी | और डरो उस दिन से जब कोई किसी के ज़रा काम न आएगा, न किसी की तरफ़ से सिफ़ारिश कबूल होगी, न किसी को फ़िदया लेकर छोड़ा जाएगा, और न मुजरिमों को कहीं से मदद मिल सकेगी | याद करो वह वक़्त जब हमने तुमको फिरऔनियों की गुलामी से नजात बख़्शी—उन्होंने तुम्हें सख़्त अज़ाब में मुब्तला कर रखा था, तुम्हारे लड़कों को ज़बह करते थे और तुम्हारी लड़कियों को ज़िन्दा रहने देते थे और इस हालत में तुम्हारे रब की तरफ़ से तुम्हारी बड़ी आज़माइश थी | याद करो वह वक़्त, जब हमने समुन्दर फाड़कर तुम्हारे लिए रास्ता बनाया, फिर उसमें से तुम्हें बख़ैरियत गुज़रवा दिया, फिर वहीं तुम्हारी आँखों के सामने फिरऔनियों को गरकाब किया | याद करो जब हमने मूसा को चालीस शबाना रोज़ की करारदाद पर बुलाया, तो उसके पीछे तुम बछड़े को अपना माबूद बना बैठे | उस वक़्त तुमने बड़ी ज्यादाती की थी, मगर इसपर भी हमने तुम्हें माफ़ कर दिया कि शायद अब तुम शुक्रगुज़ार बनो | याद करो जब मूसा (यह नेमत लिए हुए पलटा तो उस) ने अपनी कौम से कहा कि, “लोगो! तुमने बछड़े को माबूद बनाकर अपने ऊपर सख़्त जुल्म किया है, लिहाज़ा तुम लोग अपने खालिक के हुज़ूर तौबा करो और

~~~~~

अपनी जनों को हलाक करो, इसी में तुम्हारे खालिक के नज़दीक तुम्हारी बेहतरी है ।” उस वक़्त तुम्हारे खालिक ने तुम्हारी तौबा क़बूल कर ली कि वह बड़ा माफ़ करनेवाला और रहम फरमानेवाला है । याद करो जब तुमने मूसा से कहा था कि हम तुम्हारे कहने का हरगिज़ यकीन न करेंगे, जब तक कि अपनी आँखों से अलानिया खुदा को (तुमसे कलाम करते) न देख लें । उस वक़्त तुम्हारे देखते-देखते एक ज़बरदस्त कड़के ने तुमको आ लिया । तुम बेजान होकर गिर चुके थे, मगर फिर हमने तुमको जिला उठाया, शायद कि इस एहसान के बाद तुम शुक्रगुज़ार बन जाओ । हमने तुमपर अब्र का साया किया, ‘मन्न व सलवा’ की गिज़ा तुम्हारे लिए फराहम की और तुमसे कहा कि जो पाक चीज़ें हमने तुम्हें बख़शी हैं, उन्हें खाओ (मगर तुम्हारे असलाफ़ ने जो कुछ किया) वह हमपर उनका जुल्म न था, बल्कि उन्होंने आप अपने ही ऊपर जुल्म किया । फिर याद करो जब हमने कहा था कि “यह बस्ती (जो तुम्हारे सामने है) इसमें दाख़िल हो जाओ, इसकी पैदावार, जिस तरह चाहो, मजे से खाओ, मगर बस्ती के दरवाज़े में सज्दारेज़ होते हुए दाख़िल होना और कहते जाना, हिततुन, हम तुम्हारी ख़ताओं से दरगुज़र करेंगे और नेक़्कारों को मजीद फज़ल व करम से नवाजेंगे ।” मगर जो बात उनसे कही गई थी, ज़ालिमों ने उसे बदलकर कुछ और कर दिया । आख़िरकार हमने जुल्म करनेवालों पर आसमान से अज़ाब नाज़िल किया । यह सज़ा थी उन नाफ़रमानियों की जो वे कर रहे थे ।